

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การประเมินผล โครงการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีข้าวของคนอีสานผู้เด็กและเยาวชน ที่ดำเนินโครงการในพื้นที่โรงเรียนบ้านเวงเหล่าแก่น้อย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสรุปผลและนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

จากผลการประเมิน โครงการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีข้าวของคนอีสานผู้เด็กและเยาวชนในพื้นที่โรงเรียนบ้านเวงเหล่าแก่น้อย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1.1. บริบทและสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ โครงการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีข้าวของคนอีสานผู้เด็กและเยาวชน โรงเรียนบ้านเวงเหล่าแก่น้อย ตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมด้านบริบทและสภาพทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนและด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์โครงการ เมื่อพิจารณาตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 3.92 ซึ่งพิจารณาจากสภาพทั่วไปของโรงเรียน การคมนาคมสัญจรไปมาของผู้คนในพื้นที่ดำเนินโครงการ ความต้องการโครงการฯของประชากรในชุมชน การเข้าร่วมโครงการและให้ความช่วยเหลือในการจัดทำโครงการฯ ของบุคลากรและประชาชนในชุมชน รวมถึงการประสานความร่วมมือในการจัดทำโครงการของบุคลากรในโรงเรียนและประชาชนในชุมชนอีกด้วย อีกทั้งโรงเรียนมีแหล่งข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนกิจกรรมโครงการฯ ในทุก ๆ ด้าน เช่น เอกสารการประชาสัมพันธ์ บันทึกข้อมูลต่าง ๆ และประชาชนในชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการจัดทำโครงการฯ และบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการฯ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทุก ๆ กิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบต่อไป

1.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับงบประมาณ บุคลากร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินโครงการฯ ในโรงเรียนบ้านเวงเหล่าแก่น้อย โดยภาพรวมผลการประเมิน เมื่อพิจารณาตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โรงเรียนบ้านเวงเหล่าแก่น้อย มีความเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการ โดยมีค่าเฉลี่ยคือ 3.78 ซึ่งพิจารณาจากงบประมาณ ที่องค์การแพนประเทศไทย ภาคเอกชนหรือหน่วยงานอื่นที่ได้จัดสรรให้ในการดำเนิน โครงการฯ การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ของโรงเรียนและชุมชนที่ใช้ในการดำเนินโครงการฯ การจัดสรรพื้นที่ในการดำเนินโครงการ การพัฒนาทักษะและความชำนาญในการดำเนินงาน ตามโครงการของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ การจัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการ ผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรและกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนได้ประสานความร่วมมือในการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดผลอย่างจริงจังรวมทั้งนำผลสำเร็จของโครงการ ไปขยายผลต่อไป

1.3 ด้านกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ พบว่า กระบวนการดำเนินงานตาม โครงการฯ โดยภาพรวมแล้วมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยคือ 3.65 ไม่ว่าจะ เป็นในด้านการกำหนดกิจกรรมการปฏิบัติงาน ความร่วมมือในการปฏิบัติงานและ ความรับผิดชอบต่อโครงการ การปลูกฝังค่านิยมและริ้วทิววัฒนธรรมของชุมชน กลุ่ม ผู้เข้าร่วมโครงการมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติกิจกรรม องค์กรของรัฐ องค์กรเอกชน รวมทั้งประชาชนได้ร่วมกันประสานงาน สนับสนุนงบประมาณ อีกทั้งยังนำส่วนที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันแก้ไข เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการต่อไป ในอนาคตและให้ได้ผลดีที่สุด

1.4 ด้านผลผลิตเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและทักษะปฏิบัติ พบว่า การประเมิน โครงการด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยคือ 3.60 เนื่องจากมีรายงานผลการดำเนินงานและนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงการทำงาน มีการส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ผู้เข้าร่วมโครงการมีการพัฒนา ทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ โดยถ่ายทอดแนวความคิดในการดำเนินชีวิตแบบพึ่งตนเอง โดยยึดถือประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนจึงทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความสามารถ ในเรื่องวัฒนธรรมประเพณีและการละเล่นพื้นเมือง อีกทั้งยังมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรม ทำไร่ที่แสดงออกและนำไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังด้วยตนเองและมีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และหาแนวทางในการดำเนินงานในปีต่อไป รวมทั้งการนำผลผลิตของโครงการไปขยายผล

ผู้โรงเรียนอื่น ๆ อีกด้วยและสิ่งทีภาคภูมิใจร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับหมู่บ้านทั้ง 2 หมู่บ้าน คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนรักษ์วัฒนธรรมนำกิจกรรมไปแสดงเผยแพร่ต่อสาธารณชนในงานต่าง ๆ ในหมู่บ้าน หรือแม้แต่ในอำเภอและในจังหวัด

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีข้าวของคนอีสาน ผู้เด็กและเยาวชนในพื้นที่โรงเรียนบ้านเวงเหล่าแก่น้อย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม อภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 ด้านบริบทและสภาวะแวดล้อมทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีชุมชนใน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การประชาสัมพันธ์โครงการโดยรวม มีความเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก จากการศึกษาโครงการพบว่ามีประโยชน์ต่อกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเป็นอย่างมาก เพราะทำให้ผู้ที่เข้าร่วมโครงการ ได้ฝึกปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความรู้ ทักษะความชำนาญ นอกจากนี้ยังเป็น โครงการที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และก่อให้เกิดความร่วมมือกันเ็นชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาคูณาภาพชีวิตรวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับมโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินของ อุดม จารัสพันธ์ (2545 : 35) ให้ความเห็นว่าการประเมินแบบร่วมมือที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน หมายถึงการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม / โครงการหรือ การพัฒนาการสิ่งใด ๆ โดยจุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมต้องมุ่งพัฒนาโครงสร้างของชุมชน ทั้งพัฒนาคน พัฒนาการอยู่ร่วมกันของคน และพัฒนาสภาวะแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน ซึ่งรวมถึงการติดต่อประสานงานการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำและร่วมประเมินผล เพื่อขจัดปัญหาในการดำเนินงานและยังสอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของบุญเลิศ นนทลือชา (2536 : 117) ได้ศึกษาไว้ว่า การทำหน้าที่เป็นระบบสังคมในชุมชน มีการสร้างระเบียบ กฎเกณฑ์ กำหนดสิทธิหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนขึ้นมาเพื่อให้ชีวิตชุมชนดำรงอยู่ได้ ระบบสถาบันสังคมในชุมชนจึงทำหน้าที่ในการช่วยแก้ไขปัญหาด่าง ๆ เสมือนกลไกที่ทำงาน เพื่อประโยชน์ของชุมชนและการอยู่ร่วมกันของมนุษย์

2.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับงบประมาณบุคลากร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ โดยรวม มีความเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการประเมินของ อุดม จรัสพันธ์ (2545 : 58) ได้กล่าวไว้ว่า การวิเคราะห์ปัจจัยเบื้องต้นเป็นการนำประเด็นความเหมาะสมของโครงการและความพร้อมของปัจจัยสนับสนุนในโครงการสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย (ปัจจัยสนับสนุน คือ กำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ)

2.3 ด้านกระบวนการ การประเมินผลด้านกระบวนการโดยภาพรวมมีความเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการประเมินของ สตีฟไฟแบม กล่าวไว้ว่า กระบวนการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

2.4 ด้านผลผลิต โดยภาพรวมการประเมินโครงการด้านผลผลิตมีความเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก เห็นได้จากรายงานผลการดำเนินงานของโครงการในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ สมาชิกของโครงการอุทิศเวลาในการทำงานตามโครงการและมีกำลังกายกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง กลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการมีการพัฒนาทักษะและความคิดสร้างสรรค์การนำวิถีชีวิตมาปรับใช้กับการแสดง นักเรียนสามารถนำความรู้จากโครงการฯ มาบูรณาการกับการเรียนวิชาอื่น ๆ อีกทั้งโรงเรียนยังได้ถ่ายทอดแนวความคิดในการดำเนินชีวิตแบบพึ่งตนเอง โดยยึดถือประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนเป็นหลัก และที่สำคัญมีการนำผลผลิตของโครงการ ไปเผยแพร่และขยายผลไปสู่โรงเรียนอื่น ๆ และชุมชนอีกด้วย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

3.1.1 ผู้วิจัยกับผู้ดำเนินโครงการ เป็นคนเดียวกันก็เป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่ง

3.1.2 ควรศึกษาประเมินผลโครงการในลักษณะนี้ในพื้นที่อื่น ๆ และควรเพิ่มการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

3.1.3 ควรศึกษาวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านของแต่ละภาค หรือของหลาย ๆ พื้นที่ ซึ่งจะช่วยอนุรักษ์ได้อย่างแท้จริง

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการวิจัยและพัฒนา

3.2.1 ควรให้กิจกรรมที่ทำเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของเด็ก เพื่อให้เด็กจะได้ค้นหาความถนัดของตัวเอง เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้ทำตามความถนัดของตัวเอง และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย

3.2.2 ควรศึกษาโครงการพัฒนาหรือความช่วยเหลือของทางราชการ ที่มีผลกระทบต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านของคนอีสาน

3.2.3 โครงการพัฒนาต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน ควรให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำกิจกรรมและร่วมประเมินผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University